

Socialdemokraterna och Vänsterpartiets förslag till budget och mål för Region Halland 2025

Innehållsförteckning

1. Inledning	3
2. En hållbar hälso- och sjukvård	4
Jämlik och nära vård	5
Vård ska ges i tid	7
Bekämpa psykisk ohälsa	8
3. Region Halland - en region för hållbar tillväxt	11
Kultur, demokrati och Social hållbarhet	15
En klimat- och miljösmart region	16
4. Kompetens för framtiden	20
5. Ekonomi	22
Ekonomiska förutsättningar	22
Budget 2025 med ekonomisk plan 2026–2029	23
Investeringar	24
Region Hallands definition av god ekonomisk hushållning	25
Finansiella mål	26
Riktade statsbidrag	27
Nämndernas budgetramar	28
Egenavgifter	29
En redogörelse för koncernföretagets ekonomi i budgeten	30

1. Inledning

I samband med att regeringen lade fram sin budget för 2024 meddelade SKR att statsbidragen inte kommer att räcka på grund av den ökade inflationen och att framförallt regionerna kommer att behöva skära ner på sin verksamhet. I vårändringsbudgeten 2024 kom ytterligare satsningar från regeringen, men även dessa satsningar räcker inte för att täcka behoven. De fördelade ut 6 miljarder kronor trots att behovet uppskattats vara minst 24 miljarder. Sverige befinner sig i en sjukvårdskris. Arbetsmiljön för personalen är inte hållbar och i förlängningen drabbas patienter. Signalen från regeringen är tydlig – var och en får klara sig själva.

Vår ambition är att Halland ska vara den bästa livsplatsen för alla. Då krävs det ett politiskt styre som tar ansvar för helheten. Det tuffa ekonomiska läget drabbar inte bara offentliga verksamheter utan också näringslivet och hushållen. Arbetslösheten ökar och klimatkrisen är ett faktum. Samtidigt som allt detta påverkar samhället har insikten om behovet av förstärkt civil beredskap ökat. Det ställer krav på såväl hälso- och sjukvården, infrastrukturen och cybersäkerheten för att nämna några exempel.

För att Region Halland ska klara krisen krävs satsningar som stärker den regionala utvecklingen och stöttar de egna verksamheterna. En plan för de halländska sjukhusen finns äntligen på plats. Inte en dag för sent. Men om den ska ge resultat behövs förutsättningar för att bedriva verksamhet i de om- och tillbyggda fastigheterna.

I denna budget prioriteras därför investeringar för att minska den psykiska ohälsan, öka den nära vården, säkra kompetensförsörjningen och minska klimatavtrycket. Så att vi tillsammans kan bygga ett starkare samhälle.

Tillsammans tar vi ansvar för Halland.

Socialdemokraterna och Vänsterpartiet i Region Halland

2. En hållbar hälso- och sjukvård

Mål

- Arbetar hälsofrämjande och levererar en individuell hälso- och sjukvård av hög kvalitet för en god och jämlik hälsa
- Är trygg, sammanhållen och utformas tillsammans med patient och närstående
- Arbetar med ständig förbättring för en bättre hälsa hos invånarna
- Möjliggör att invånare själva tar ansvar utifrån egen förmåga
- Har en tydlig prioritering av hur kompetens och resurser används

Hälso- och sjukvården i Halland ska präglas av en jämlikhetssyn, vilket tydliggörs i principen att vård ska ges efter behov. Invånarnas egenskaper eller personliga bakgrund ska inte påverka tillgången till god vård utan ska finnas tillgängligt för alla. Vården ska utvecklas efter invånarnas behov, inte efter vinstintresse. Vi prioriterar sjukvården.

Utgångspunkten för utvecklingen inom och av hälso- och sjukvården behöver vara att patientens väg genom hälso- och sjukvårdssystemet och invånarnas olika kontakter med vårdens aktörer ska öka hälsan och livskvaliteten, liksom att förebygga och minska ohälsa. Sjukvården i stora delar av Sverige har svårigheter att kompetensförsörja sin verksamhet vilket har lett till skenande kostnader avseende bemanningspersonal. Detta tillsammans med uppskjuten vård efter pandemin har skapat köer inom sjukvården i Sverige.

Region Halland levererar idag i flera delar en god hälso- och sjukvård. Dagens system och strukturer innebär att det redan nu är svårt att möta ett ökat behov av vård i takt med en åldrande befolkning. För att Region Halland i framtiden ska kunna leverera en god hälso- och sjukvård krävs samverkan med andra aktörer, såsom kommunerna och möjlighet till ökad delaktighet för invånarna. En trygg och säker utskrivning från slutenvården är ett exempel på detta liksom tillgången till nya behandlingsmetoder och hjälpmedel.

Att ta tillvara på digitaliseringens möjligheter med AI/informationsdriven vård blir allt viktigare. Att kunna dela hälsodata är nödvändigt för att kunna driva på utvecklingen. Ett annat viktigt verktyg är Framtidens vårdinformationsstöd (FVIS) vars implementering kommer att öka delaktigheten och transparensen inom den halländska hälso- och sjukvården.

De framtida utmaningarna är många och komplexa. Sjukvården kan redan nu göra mer avancerad vård. Utvecklingen i framtiden kommer att gå ännu snabbare. Detta kommer öka kostnaderna i framtiden och därför måste Region Halland agera redan nu. Vård och ingrepp som görs någon gång i livet ska samlas på färre platser i landet för att säkra kvaliteten, det kommer påverka utbud och innehåll på alla

vårdinrättningar i framtiden. Region Hallands personal och verksamheter ska vara en del i den utvecklingen.

Behovet av en organisation med stark krisberedskap kan inte ha undgått någon. Inte bara beredskapen i hälso- och sjukvården utan för hela samhället, där Region Halland också har ett ansvar att leda den inom regionala utvecklingen.

Ineffektiva system som Vårdval plus behöver avskaffas, utfasning skall påbörjas under 2024. Modellen är för resurskrävande när det gäller administration och uppföljningar. Resurserna ska istället användas till att ge Hallands invånare en bättre vård, genom att bland annat minska beroendet av hyrpersonal och privata nätläkare.

Indikatorer

- Andel patienter med oplanerad återinskrivning inom 30 dagar (≥65 år)
- Antal personer med undvikbara slutenvårdstillfällen per 100 000 invånare
- Antal vård dygn patienter vårdas på sjukhus som utskrivningsklara per 1 000 invånare 65 år och äldre
- Tillgänglighet till nybesök inom kardiologi
- Samlat kvalitetsindex för hjärtsjukvården (Swedehearts)
- Antibiotikaförsäljning region, recept/1000 invånare N00404

Jämlik och nära vård

Vården ska vara så nära medborgaren som möjligt. Patienterna ska finnas med i arbetet för att utveckla hälso- och sjukvården. Vårdcentralerna ska vara patientens trygga hand genom hela vårdförloppet. Om patienten arbetar i en kommun men är bosatt i en annan ska personen inte behöva åka hem för att söka vård. Ökad tillgänglighet till vården är avgörande för att skapa tilltro och trygghet för patienterna. Äldres behov av kontinuitet kan mötas genom exempelvis särskilda äldremottagningar.

Bemötandet i vården och den hjälp man får som patient ska vara densamma oavsett patientens ekonomi, utbildningsnivå, kön eller funktionsvariation. Vården i Halland ska vara jämlik.

Primärvården behöver särskilt utökade resurser och mer personal för att kunna erbjuda invånarna en nära vård samt för att kunna ställa om för att öka samverkan med specialistvården. Förflyttningen är ett långsiktigt arbete och ska ske i den takt som är acceptabelt ur ett arbetsmiljöperspektiv. För att det ska fungera bra behövs mer resurser och personal till vårdcentralerna. Därför vill vi satsa medel under en femårsperiod för att säkerställa tillgången till specialistläkare inom allmänmedicin

samt för att förkorta tiden för de väntande individer som uppfyller kvalifikationerna för en ST-tjänst

Region Halland måste ta till vara på de digitala möjligheter som finns både när det gäller hur invånarna söker vård men även i patientmöten. De senaste årens utveckling har förändrat invånarnas beteendemönster i hur de söker vård men det har också skapat andra förväntningar på hälso- och sjukvården. Region Halland behöver kunna möta dessa behov och samtidigt ge förutsättningar för de invånare som inte har förutsättningar att använda sig av digitala verktyg. Ett gott exempel är hur patienten numera kan nå vårdcentralen i egen regi via chatt med kort svarstid.

Kompetensen att möta människor i vården på lika villkor och vara lyhörd för det stöd som kan behöva utvecklas i Halland. Kvinnor och andra som drabbas av sexuellt våld och, eller våld i nära relationer behöver särskilt stöd.

HBTQIA-personer är en grupp som löper ökad risk för att utsättas för våld, hot och kränkande behandling av enskilda och samhället i stort men också i vårdsituationer. Region Halland erbjuder HBTQ-diplomering i samverkan med andra regioner, men verksamheterna har också möjlighet till kortare utbildningar för att komma igång, eller arbeta vidare på bemötande. Fler verksamheter i egen regi och inom vårdvalet, ska genomgå åtminstone halvdags utbildningar där personalen får möjlighet att diskutera hur de hanterar olika situationer. Vårdcentraler, barnvårdscentraler, mödravårdscentraler samt medicinkliniker är prioriterade.

Tillsammans med kommunerna arbetar Region Halland för att socialtjänst, hälso- och sjukvård och skola i Halland ska ha gemensamma mål och samsyn kring hur man gemensamt kan arbeta för att skapa en god och jämlik hälsa för invånarna.

Omställningen till god och nära vård är ett arbete som måste ske i nära samverkan med de halländska kommunerna. Det handlar exempelvis om ökad samverkan mellan elevhälsan, BUP och ungdomsmottagningarna, läkarkontakten på särskilda boenden och inom hemsjukvården men också familjecentraler. Under 2025 ska behoven av att starta fler Familjecentraler i Halland utredas. Samverkan är högprioriterat och kräver resurser från Region Halland. Ungdomsmottagningarnas verksamhet ska prioriteras så att de kan jobba mer med bland annat uppsökande verksamhet.

Vi vill att tillgången till vård i livets slutskede ska vara sådan att det finns goda möjligheter till vård både hemma och på avdelning och att växla däremellan. Avdelningarna behöver vara spridda över Halland.

Indikatorer

- Andel av befolkningen som uppfattar att vård ges på lika villkor
- Förekomst av diabetes typ 2, andel % N79172.

- Antal HBTQ-diplomerade verksamheter inom Region Halland.

Vård ska ges i tid

Väntetiden är avgörande för patientens upplevelse av vården. Därför prioriteras en god tillgänglighet och minskade köer, du ska snabbt få en tid och veta vad nästa steg är. Patienter med flera vårdkontakter ska enkelt kunna ta del av en sammanhållen vårdplan.

En god hälsa i befolkningen är en av de avgörande faktorerna för tillväxt, välfärd och social hållbarhet. Hälsan i Halland är god som helhet med en medellivslängd som ökar och är högre än rikets. Den självskattade hälsan är också högre än rikets. Det finns dock skillnader vad gäller befolkningens hälsa, såväl geografiskt som mellan olika grupper i samhället. Även vårdkonsumtionen skiljer sig åt mellan kommuner och grupper. Det här är också ett exempel på när Region Halland, de halländska kommunerna och andra måste samverka och bidra utifrån sina förutsättningar för att minska klyftorna. Alla ska ha förutsättningar för en god hälsa. Utgångspunkten är det friska hos individen, där hälso- och sjukvården är en av flera arenor för hälsofrämjande och sjukdomsförebyggande arbete. Tidig upptäckt av ohälsa och sjukdom är en vinst för både individen, hälso- och sjukvården och samhället i stort. Regionen behöver styras så att det blir möjligt med en fast läkarkontakt. För att detta ska kunna genomföras krävs fokus på kompetensförsörjning. Detta är särskilt viktigt för invånare med stora behov men också för att få kvalitet i det förebyggande arbetet.

I hälso- och sjukvården finns flera arbetssätt och metoder som möjliggör tidig upptäckt, till exempel screening och standardiserade vårdförlopp som kortar ledtiden mellan misstanke och diagnos.

Det sjukdomsförebyggande arbetet är också betydelsefullt ur ett individ- och samhällsperspektiv. Region Hallands samarbete med Högskolan i Halmstad kring datadriven sjukvård har bidragit till unika möjligheter att identifiera ökad risk för ohälsa eller sjukdom och metoder för att hantera detta ska utvecklas. Ett verktyg för att stärka hälso- och sjukvården som arena för detta är nationella riktlinjer för sjukdomsförebyggande metoder. Hälso- och sjukvården behöver utgå från individens perspektiv i mötet med patienten. Det är en förutsättning för att kunna behandla alla människor utifrån deras särskilda förutsättningar och behov. Det betyder också att man i mötet med patienten behöver se hela människan och deras närstående. Uteblivna besök kan vara ett tecken på underliggande ohälsa. Här vill vi möta upp patienterna och förbättra möjligheten för dem att komma till sina besök.

Indikatorer

- Andel i befolkningen som anser att de har tillgång till den hälso- och sjukvård de behöver (Hälso- och sjukvårdsbarometern).

- Andel i befolkningen som tycker att väntetider till besök på vård- eller hälsocentral är rimliga i sin region (Hälsa- och sjukvårdsbarometern).
- Följsamhet till vårdgarantin 0,3,60,60 dagar

Bekämpa psykisk ohälsa

Den ökande psykiska ohälsan är en av Region Hallands största utmaningar och att förebygga detta måste högre upp på den politiska agendan. Idag drabbas framförallt barn, unga och kvinnor. Statistiken visar även en ökning bland äldre. Psykisk ohälsa är särskilt allvarlig eftersom det ofta leder till att andra sjukdomar utvecklas. Det är även den diagnos som ökar kraftigast hos personer som är sjukskrivna. Region Halland behöver ha en hög beredskap för att möta olika sorters psykisk ohälsa. Ensamhet och social distansering är ett fortsatt stort problem som påverkar den psykiska ohälsan för vissa grupper.

Samhället behöver arbeta tillsammans, såväl föreningsliv som offentlig verksamhet och arbetsmarknadens parter, för att förebygga den psykiska ohälsan. Arbetet mot ett socialt hållbart Halland med ökad delaktighet och fokus på barn- och ungas uppväxtvillkor spelar stor roll. Region Hallands egna skolor behöver förstärkas så att fler elever kan gå ut med godkända betyg.

Ungdomsmottagningarna spelar en viktig roll i det framtida arbetet för en bättre psykisk hälsa. Här ska unga människor enkelt kunna få hjälp. Det krävs en regional samverkan med kommunerna för att stärka ungdomsmottagningarnas roll och öka deras plattform. Fler behöver få information om ungdomsmottagningarnas yrkeskunskap och dess syfte. Alla kommuner i Halland ska ha en fysisk ungdomsmottagning minst en gång i veckan. Alla ungdomar nås inte med den fasta verksamheten. För att nå barn och unga i hela Halland är därför den uppsökande verksamheten viktig. En mobil ungdomsmottagning är ett verktyg att använda för att nå fler. Samverkan med elevhälsan ska öka, elever får inte falla mellan stolarna för att samarbetet inom Region Halland eller med kommunerna inte är tillräckligt. Detta gäller såväl vid behandling som i det förebyggande arbetet.

Region Hallands verksamheter behöver bli ännu bättre på att tidigt identifiera psykisk ohälsa och behandla densamma. För att psykisk ohälsa ska behandlas effektivt behöver mer vård ges direkt i den nära vården. Vårdcentralernas uppdrag behöver därför bli tydligare. För ökad psykisk välbefinnande behöver vi en utvecklad kunskapsstyrning när det gäller psykisk ohälsa. Det gäller beställning, uppdrag och uppföljning av den specialistpsykiatriska vården samt närsjukvården inom området.

“En väg in” är ett sätt att förenkla sökandet av vård för barn och unga som inte alltid vet vart de ska vända sig när de upplever psykisk ohälsa. Genom en gemensam kontaktväg kan vården tillgodose att inga barn faller mellan stolarna och direkt

hänvisa till rätt vårdnivå nära patienten. En grupp som riskerar att hamna i kläm är barn och unga med NPF (neuropsykiatriska funktionsnedsättningar) som ofta behöver stöd från flera delar av samhället. En väg in - kontaktcenter barn och ungas psykiska hälsa Halland, finns idag i Kungsbacka, Varberg och Halmstad. Verksamheten behöver finnas tillgänglig i hela länet.

För barn och unga med någon form av neuropsykiatrisk diagnos är det viktigt med tidiga och samordnade insatser. En svårighet kommer helt enkelt sällan ensam, i synnerhet när det gäller utvecklingsneurologiska avvikelser. Varje diagnos har inte längre ett eget "stuprör". I stället ser man ofta tidiga symtom som en signal på att ett barn behöver utredas mer förutsättningslöst. Ju tidigare symtomen utreds, desto större möjlighet att barnet får rätt insatser i rätt tid. Därför är det viktigt att de enheter som arbetar med denna målgrupp har god och bred bemanning med flera olika professioner. Barn med NPF-diagnoser löper högre risk att hamna i problematisk skolfrånvaro, utveckla psykisk ohälsa samt bli beroende av alkohol och /eller droger. Region Halland behöver utveckla den vård som erbjuds till målgruppen och möjliggöra följsamhet för Socialstyrelsens nya riktlinjer för barn med autism. Vården behöver även vara jämlik oavsett vilken instans den erbjuds på.

Människor är olika och därför ska olika behandlingsmetoder mot psykisk ohälsa kunna erbjudas. Grön rehabilitering är en evidensbaserad metod för rehabilitering av människor med stressrelaterade sjukdomar, utmattning eller mild till måttlig ångest eller depression. Vi ser att Grön Rehab har ett stort värde för den här patientgruppen. Vi vill ge flera invånare möjlighet till Grön Rehab. Grön Rehab är numera ett instrument i den ordinarie somatiska vården, men inte i psykiatrin. Behandlingsmetoden är relevant även för patienter som kommer från psykiatrin. Särskild uppföljning behövs när det gäller hur tillgänglig grön rehab blivit för patienterna i vårdvalet. Även kulturunderstödd rehabilitering är ett bra komplement till den traditionella hälso- och sjukvården, här kan samarbete med föreningslivet vara en nyckel. För de som behöver stöd för att exempelvis återgå till arbete är Fontänhus ett bra verktyg där flera aktörer kan samverka. Region Hallands psykiatriverksamhet är en naturlig samarbetspartner. Ett samverkansavtal med Fontänhuset ska tecknas under året.

Konsekvenserna av att leva med psykisk ohälsa är flera och varierar från person till person. Rätt stöd ska ges i rätt tid. Region Halland ska fortsätta utveckla missbruksvården i Halland tillsammans med kommunerna. Insatser behöver även göras för att anhörigstödet ska bli bättre. Missbruksvården i Halland behöver utvecklas ytterligare, vården är fortfarande underdimensionerad.

Indikatorer

- Långtidssjukskrivna med psykiska sjukdomar och syndrom samt beteendestörningar, andel (%). N74811.
- Invånare 16-84 år med bra självskattat hälsotillstånd, andel (%) U01405.

- Andel i vuxenpsykiatri som startat behandling inom 90 dagar från utredning/diagnos.
- Startade utredningar inom 30 dagar och behandlingar inom 30 dagar från utredning/diagnos i barn- och ungdomspsykiatri.

3. Region Halland - en region för hållbar tillväxt

Mål

- En hållbar och attraktiv region mitt i ett växande Sydvästsverige
- En region med hög sysselsättning och jämlik hälsa
- En region med internationell konkurrenskraft och hållbar tillväxt
- Ett dynamiskt och tillgängligt kulturliv

Inflation, höga elpriser, räntor och ökad arbetslöshet påverkar såväl hushåll, näringsliv och andra aktörer. En av Region Hallands uppgifter är att stötta näringslivet så att fler företag kan skapas och växa här. På så vis stärks näringslivets innovationskraft och omställningen till en hållbar cirkulär ekonomi samtidigt som arbetslösheten motverkas.

Det krävs en gemensam kraftsamling för att det halländska näringslivet ska växa med innovativa varor och tjänster både i och utanför Sverige. Detta måste ske på ett hållbart sätt utan att äventyra kommande generationers livsvillkor. Region Halland ska arbeta tillsammans med näringslivet och andra aktörer för stark och sund konkurrenskraft med schysta villkor och ett hållbart arbetsliv. Inom ramen för smart specialisering ligger fokus på forskning och innovation för framtidens vård och hälsa, forskning och innovation för intelligenta system och innovativ affärsutveckling.

Arbetet med Leap for life är ett bra exempel på hur offentlig verksamhet, högskolan och näringslivet kan arbeta tillsammans för att hitta innovativa lösningar på hälso- och sjukvårdens utmaningar. Liknande resor behöver göras i fler branscher. Halland har ett diversifierat näringsliv där näringsgrenar som hälsoinnovation, gröna näringar och besöksnäring för att nämna några är viktiga för hållbar tillväxt.

Villkoren i näringslivet är ojämnt i Halland. Företag som drivs av män med inrikes bakgrund har fyra gånger så ofta över 50 anställda än de som drivs av män med utrikes bakgrund. Skillnaderna i vilka som driver företag och inom vilken bransch är stora. Män beviljas i högre utsträckning lån och krediter än kvinnor. Ett jämställt innovationsstöd, Timbanken och Almi samt Almi Invest är viktiga verktyg för ett jämlikt näringsliv.

Även resmönster och restid kan kopplas till kön där fler män äger bilar och fler kvinnor cyklar eller åker kollektivt. Kvinnor pendlar i lägre utsträckning än män till arbetet vilket gör det faktiska arbetsmarknadsområdet mindre. Kollektivtrafiken är ett viktigt verktyg för hållbarhet och inkludering. Här handlar det om bemötande, tillgängliga bokningsmöjligheter och biljettköp, anpassade hållplatser och trygghetsstopp för att nämna några aspekter. En samverkan med kommunerna krävs också för att öka bussarnas framkomlighet i trafiken.

Det minskade resandet med kollektivtrafik under pandeminåren har påverkat resemönstret, utvecklingen går nu åt rätt håll men arbetet med att återta marknadsandelar behöver fortsätta.

Trafiken på landsbygden är viktig och behöver stärkas. Västra götalandensregionens projekt Bus on demand kan vara ett verktyg som ett sätt att arbeta med beställningstrafik framöver. Oavsett hur olika sträckor trafikeras skall kommunikationen kring hur och när man kan åka och köpa biljett vara lättillgänglig. Det uppstår ibland behov av att se över vilket det bästa trafikeralternativet är för olika busslinjer. Det kan handla både om linjetrafik som går över till beställningstrafik och närtrafik eller tvärtom.

Infrastrukturen är avgörande för att utveckla och knyta ihop hela Halland, såväl längs kusten som i inlandet. För besöksnäringen är goda kommunikationer med kollektivtrafik och cykelbanor såsom Kattegattleden viktiga. I takt med att samhällen och städer växer ska kollektivtrafik prioriteras. För att få ännu fler att resa kollektivt behövs tillgång till pendelparkeringar för både bil och cykel, gärna med möjligheter till att ladda också cykelbatterier. För barn och unga ger kollektivtrafiken ökade möjligheter till sommarjobb och en aktiv fritid oavsett föräldrarnas plånbok. Därför ska ett lovkort med fria resor inom Halland erbjudas våra barn och ungdomar, oavsett funktionalitet. För att öka resandet och samtidigt jobba för att bli en bättre arbetsgivare ska personalen erbjudas rabatterade pendlingskort.

Hallands kollektivtrafik finansieras i ovanligt hög grad med biljettförsäljning jämfört med övriga Sverige, uppemot 60%. För att snabba på arbetet med att få fler att ställa bilen och resa kollektivt vill vi se en ökande andel som finansieras via skatten. Detta behöver bevakas inför kommande Trafikförsörjningsprogram.

En utvecklad järnväg och dubbelspår på Väst kustbanan och fler spår in till Göteborg krävs för fler tågavgångar och stopp. Bättre förutsättningar för arbets- och studiependling behövs för att öka möjligheterna både för hallänningarna och ett konkurrenskraftigt näringsliv.

Genom regional fysisk planering tas ett samlat grepp kring frågor och utmaningar på en regional nivå som ska bidra till att fortsätta utveckla Hallands attraktivitet, hållbara utveckling och generera samhällsnytta. Den kommande regionala fysiska planen arbetas fram tillsammans med bland annat de halländska kommunerna.

Väl utbyggda kommunikationer, såväl fysiska som digitala är nödvändiga för att hela Halland ska växa. Det nationella målet är att 95 % av hushållen och företagen ska ha tillgång till fiber med hög hastighet senast 2025. Ett mål som troligen inte kommer att nås utan ökat statligt engagemang. På sikt ska alla hushåll och företag ha

möjlighet till uppkoppling. Pandemin har visat tydligt att målsättningen 100 Mbit/sekund snarare är en lägsta nivå för att företag och privatpersoner skall kunna dra nytta av digitaliseringens möjligheter.

Lågkonjunkturen slår mot Hallands invånare i alla delar av samhället. Kommunernas vårdanställda slutar och blir sjukskrivna, det samma gäller vår egen personal. Det finns ingen signal om mer statliga pengar i dagsläget. I näringslivet ser vi konkurser. Regionen behöver utnyttja sin påverkansroll mot regering. Det gäller att inte förlamas av krisen utan satsa på investeringar, utbildning och kompetensutveckling.

Arbetslöshetsstatistiken skiljer sig åt beroende på utbildningsnivå, födelseland och funktionsnedsättning. Halland ska vara ett län där alla som kan jobba ska jobba och där alla ges förutsättningar att vara med och bidra till den gemensamma välfärden. Som en av de största arbetsgivarna är det viktigt att ta ansvar och erbjuda såväl praktik som trainee-platser. För att öka anställningsbarheten behövs ett program för lärande och utveckling i hälso- och sjukvård för utlandsutbildad personal. Programmet ska komplettera deltagarnas tidigare utbildning med kunskap om och förhållningssätt inom halländsk hälso- och sjukvård. Region Hallands egna skolor kan vara en del av detta arbete.

De tuffa tiderna riskerar att skapa och cementera långtidsarbetslöshet för utsatta grupper. I dag tar det för lång tid innan man som nyanländ får jobb och blir en del av samhället. Svenska språket är en viktig byggsten men även snabbare vägar till validering för att öka sysselsättningen och låta fler vara med och bidra. Genom att lägga mer resurser på samordning ska det bli enklare och gå snabbare att komplettera sin utbildning för att kunna få praktik och kunna börja jobba. Validering är viktigt även för de som redan finns på den halländska arbetsmarknaden. Att kunna visa vad man kan, skapar trygghet och yrkesstolthet. Det ökar förutsättningarna för omställning och stärker näringslivet.

Kunskap lägger idag grunden till delaktighet i samhället, för att tidigt kunna ta till sig kunskap är små barns språkutveckling en viktig nyckel. Det handlar både om möjligheten för individen att ta till sig nya färdigheter, men också om att tillsammans stärka den halländska konkurrenskraften och utveckla välfärden. Barn och unga ska ha goda och jämlika uppväxtvillkor.

För att möta de ständiga förändringar som sker på arbetsmarknaden krävs ett livslångt lärande där fler ges möjligheten att vidareutbilda sig och byta karriär under livets gång. Då krävs ett aktivt arbete för att fler elever ska avsluta grund- och gymnasieskola med godkända betyg. Redan i lägre årskullar syns skillnaderna mellan flickor och pojkars skolresultat och de förutsättningar man har i skolan påverkas i stor utsträckning av kön, födelseland och föräldrars utbildning.

Effekten av EU-direktiv som det om dygnsvila och ökat antal praktikdagar gör att det

behövs ännu fler välfärdsarbetare samt fler och längre praktikplatser. Gemensamma satsningar på studie- och yrkesvägledning för att minska avståndet mellan utbildning och arbetsliv bör vara en del av detta men också Kompetensplattform Halland bidrar till en väl fungerande kompetensförsörjning och en god matchning mellan utbildningsutbud och behov av kompetens hos arbetsgivare i Halland. Här vet vi att matchningen på den halländska arbetsmarknaden är en stor utmaning för både arbetsgivare och arbetssökande som måste mötas gemensamt mellan offentlig sektor och näringslivet. Samverkan med Arbetsförmedlingen är avgörande för att snabbt och enkelt identifiera och genomföra utbildningar inom bristyrken som exempelvis busschaufförer.

Kunskap och utbildning bidrar till att stärka den halländska konkurrenskraften. Fler ska ges tillgång till högre studier. Region Halland ska arbeta tillsammans med kommunerna och näringslivet för fler yrkeshögskoleutbildningar som möter de halländska behoven.

Region Hallands naturbruksgymnasium är ett av flera yrkesgymnasium i Halland som tillsammans med folkhögskolorna är viktiga verktyg för att möta bristen på yrkeskunskap. Genom att satsa på lärlingsutbildning på Naturbruksprogrammet utökas verktygslådan. Tillsammans ska de olika utbildningsformerna bidra till en bättre matchning på arbetsmarknaden och rusta sina elever för framtidens arbetsliv. Region Halland möter framtidens utmaningar genom de utbildningar man erbjuder. Munkagårdsgymnasiet ska utvecklas till en mer miljövänlig och klimatsmart skola. För att motverka att elever som går på Region Hallands gymnasieskola ska behöva bli drabbade alltför hårt av den djupa lågkonjunkturen som vi just nu befinner oss i vill vi att det ska erbjudas gratis skolfrukost. Detta skulle även hjälpa till att stärka elevernas möjligheter att lära sig.

Även inom hälso- och sjukvården finns en brist på rätt utbildad personal. Regionens folkhögskolor ska i större utsträckning användas för att utbilda exempelvis

specialistundersköterskor och samarbetet med Högskolans sjuksköterskeutbildning fördjupas.

Indikatorer

- Resor med kollektivtrafik, resor/inv N60404
- Andelen hallänningar som bor i kollektivtrafiknära läge
- Antal resor med anropsstyrd trafik
- Tillgång till bredband om minst 100 Mbit/s, andel (%) N07900
- Invånare 25-64 år med eftergymnasial utbildning, andel (%) N01982
- Andelen behöriga elever till gymnasiet
- Andelen som tar studenten med fullgod gymnasieutbildning
- Föräldrapenningdagar som tas ut av män, andel av antal dagar (%) N00943
- Tillfälliga föräldrapenningdagar (VAB) som tas ut av män, andel av antal dagar

- (%) N00945
- Kvinnors mediannettoinkomst som andel av mäns mediannettoinkomst, andel (%) N00952
- Invånare 0-19 år i ekonomiskt utsatta hushåll, andel (%) N02904
- Invånare 18-64 år med låg inkomst, andel (%) U01803
- Andelen fattigpensionärer ska minska
- Långtidsarbetslöshet 25-64 år, andel (%) av befolkningen N00955
- Invånare 16-24 år som varken arbetar eller studerar, andel (%) N02797
- Förvärvsarbetande invånare, 20-64 år, andel (%) N00914

Kultur, demokrati och Social hållbarhet

Region Halland ska bidra till att det skapas förutsättningar för delaktighet och ett gemensamt ansvar för samhällets utveckling. Föreningslivet och folkrörelsearbetet, med idrottsrörelsen, studieförbunden och frivilligorganisationerna i spetsen, är tillsammans med Hallands kulturinstitutioner avgörande för att skapa mötesplatser för människor med olika erfarenheter. De stärker demokratiska värderingar, möjliggör yttrandefrihet och ökar tilliten till samhället. De är också viktiga aktörer i arbetet för att bevara och utveckla vårt natur- och kulturarv. Region Halland har ett ansvar för att samverka och stötta dessa organisationer. Ungas tillit och intresse för politiken minskar och de upplever att de har små möjligheter att påverka i samhället. Att samtliga invånare känner tillit till varandra och samhället i stort och delaktighet är centrala delar ur ett social hållbarhetsperspektiv. Region Halland behöver därmed arbeta aktivt för att främja barn och ungas delaktighet.

Arbetet med Bästa samverkansplatsen har varit positivt för att stärka samarbetet mellan Region Halland och föreningslivet men också föreningarna emellan. Nu är det dags att se över hur man tillsammans kan utveckla samarbetet. Minskad statlig finansiering av kultur och föreningsliv ställer ökade krav på regionala resurser.

Tillgången till kultur är viktig oavsett var i livet man befinner sig. Den har ett värde i sig självt men kan också bidra till en god hälsa, gemenskap och möjligheter att påverka omvärlden. Aktivitet på recept och andra former av kulturaktiviteter som stöd för rehabilitering är exempel på hur kultur kan användas för att stärka hälsan.

Det ska vara självklart att tillgången till kultur finns över hela Halland, inte bara i städerna och inte bara för några. Inte bara för hallänningar och inte bara för besökare. Det är inte upp till politiken att sätta gränser, utan hålla armlängds avstånd och ge förutsättningar för invånare att både ta del av och själva skapa en fri kultur och fria kulturella uttryck. Goda kommunikationer, genom utbyggt bredband och samverkan med Hallandstrafiken, ökar tillgängligheten. Lokaler som är tillgänglighetsanpassade liksom ett varierat utbud spelar stor roll för inkludering.

Möjligheten för kulturarbetare att kunna utvecklas är viktig för en hållbarhetsdriven konkurrenskraft, attraktivitet och inkludering. Region Hallands folkhögskolor är ett av flera verktyg för detta. Utbyte och samverkan både mellan olika verksamheter, regioner och länder betydelsefulla. Internationella samarbeten såsom fristads- och residenskonstnärer främjar demokratin och tillgången till kulturmöten även utanför Sveriges gränser.

Indikatorer

- Invånare 16-84 år med avsaknad av tillit till andra, andel (%) U01413
- Invånare 16-84 år som avstår från att gå ut ensam, andel (%) U01420
- Förstagångsväljare som röstade i senaste regionfullmäktigevalet, andel (%) U17413
- Andel skolelever som nåtts av kulturarrangemang arrangerade av eller i samarbete med Hallands kulturinstitutioner
- Andel barn och unga som deltar i föreningslivet

En klimat- och miljösmart region

Klimatförändringarna är en realitet och påverkar Halland med höjda havsnivåer och extremväder med översvämningar och torka. I dag ligger Region Halland i botten i SKRs Öppna jämförelser av regionernas miljöarbete. När regeringen slår av på ambitionstakten måste vi i Halland arbeta för att inte tappa mark i arbetet mot klimathotet utan istället gå före.

De största klimatpåverkande utsläppen per invånare i Halland beror på transporter. Därför är hållbara transporter högt prioriterat. Såväl Region Halland som näringslivet och andra aktörer behöver ställa om. En stor del av de transporter som sker i Halland stannar inte här utan går genom länet till och från andra slutdestinationer. Därför har samverkan med andra regioner och länder stor betydelse för att minska utsläppen. Det kan exempelvis gälla utbyggnad av både tank- och laddinfrastruktur. Omställningen behöver ske när det gäller val av fordonsbränsle men också en övergång från väg till spårbunden trafik.

Genom Hallandstrafiken styr Region Halland direkt möjligheterna till ett hållbart resande. Viktiga faktorer är god tillgång till kollektivtrafik inom regionen och över regiongränser, konkurrenskraftiga restider med pålitlig tidshållning, robusta övergångar mellan tåg och bussresor med goda möjligheter till internetuppkoppling. Pandemins påverkan på kollektivtrafiken med ett minskat kollektivtrafikresande har delvis brutits men inte återgått till hur det såg ut tidigare. Antalet resor med kollektivtrafik ska öka men framförallt ska kollektivtrafiken ta marknadsandelar från

fossilt drivna resor.

Eftersom Region Hallands verksamhet påverkar invånarnas möjligheter att leva klimat- och miljömedvetet måste dessa frågor vara en naturlig del i all utvecklings- och planeringsarbete. Det ska vara en självklarhet att hela tiden arbeta fram klimatsmartare rutiner i alla delar av verksamheten. I detta ser vi att en klimatbudget för den geografiska regionen Halland kan vara ett gott stöd.

Region Halland äger skog och ska genom god förvaltning bidra till att binda koldioxid, gynna biologisk mångfald och bidra till en hållbar innovativ utveckling inom skogsnäringen. I den lilla skalan kan Region Halland även bidra till biologisk mångfald genom sedumtak på våra byggnader och grönytor på fastigheter där vi har verksamhet.

Ytor på regionens fastigheter (byggnader och mark) behöver också användas för att fånga energi från solen. De utredningar om solenergi på Region Hallands fastigheter som gjordes 2014 behöver uppdateras och alla fastigheter behöver inkluderas för att solenergin ska kunna komma in i investeringsplaneringen. När Region Halland nu står inför omfattande fastighetsinvesteringar ska möjligheterna till sedumtak, solenergi men också byggmaterial alltid ses över.

Regionen har sedan tidigare målet att reducera koldioxidutsläppen med 80% till 2025 i regionens egna verksamheter. Region Hallands interna arbete ska ha fortsatt fokus på att minska de egna koldioxidutsläppen. Målsättningen ska gälla både direkta och indirekta utsläpp som beror på regionens konsumtion där utsläppen sker någon annanstans i världen än i Halland. Det är en allt längre väg kvar till utsläppsnivåer som ligger i linje med FN:s klimatpanels bedömningar av vad som krävs för att nå mål om max 1,5 graders uppvärmning.

Det viktigaste är att komma igång med åtgärder som minskar klimat- och miljöbelastningen. Det innebär bland annat att arbeta med energieffektivisering, både med installationer i fastigheter men också med beteenden. Det handlar också om att arbeta med avfallsminimering och få material att bli återanvända i första hand och materialåtervinna i andra hand. Hållbara inköp där allt från förpackningar till produkten tas med i beräkning är också avgörande.

Fokus i Region Hallands egna organisation under 2025 ska ligga på konkret arbete för att på sikt kunna utvecklas med stöd i en klimatbudget. Uppföljning ska ske löpande och i samband med årsbokslut.

Klimat- och miljöåtgärder innebär ofta besparingar, t ex när det gäller energieffektiviseringar och avfallsminimering. Det kostar tjänstepersonstid att arbeta med sådana frågor, men de är snabbt lönsamma. Detta ska avspeglas i de ekonomiska redovisningarna.

Tillämpning av policy och riktlinjer för inköp och upphandling som antogs 2017 ska

bidra till minskad klimat- och miljöpåverkan. För att nå dit krävs ett aktivt arbete på flera fronter. Medicinska gaser står för ungefär en tredjedel av Region Hallands klimatpåverkan. Därför behöver Region Halland investera i destruktionsanläggningar för lustgas. Även energianvändningen i Halland påverkar klimatet och energikontorets rådgivning till företag, hushåll och föreningar är betydelsefull för att minska denna.

Bland annat behövs investeringar i laddinfrastrukturen för både den egna verksamhetens fordon och publik laddning. Samtidigt är det viktigt att fortsätta driva på för utvecklingen av biogas och vätgas. Tjänsteresor görs i dag i allt för stor utsträckning med flyg, en resform som måste minska. Miljö- och klimatstyrande riktlinjer för resandet för resor som bekostas av Region Halland ska styra mot att flygresor under 60 mil bara får ske i undantagsfall. För att minska transportererna behövs fortsatt utveckling av samordnad varudistribution.

Region Halland har mycket att ta ikapp jämfört med andra regioner när det kommer till klimat- och miljö. Det beslutade åtagandet om att delta i arbetet för att synliggöra ekologiska-, ekonomiska- och sociala hållbarhetsaspekter på livsmedel genom nyckeltal och beräkningar i samarbete med andra regioner och nationella aktörer ska fortsätta men också omsättas i handling i Region Halland. Andelen ekologisk mat ska öka, både genom att köpa ekologiska livsmedel till våra verksamheter men också underlätta genom att anpassa till säsongens råvaror och öka andelen vegetabilier. I beställningssystemet kan det ekologiska ligga först i förvalen eller vara det enda som finns att välja på för vissa produkter. En uppföljning av "Gemensamma principer för inköp av livsmedel till de offentliga köken i Halland" behövs.

I Region Hallands egen verksamhet arbetas det för att förebygga och avsevärt minska alla slags föroreningar i havet. Genom goda avfallsrutiner minskas utsläpp av skadliga kemikalier, mikroplaster och läkemedel i avlopp. Genom att ställa krav i upphandling av fisk bidrar man till hållbara fiskemetoder och livskraftiga bestånd.

Läkemedel är en nödvändig del av den moderna sjukvården och de räddar liv. Men de är också svåra att bryta ned och kan orsaka stora skador på miljön. Därför måste Region Halland bidra till att miljöpåverkan från läkemedel minskar. Region Halland ska fortsätta ställa krav på miljöhänsyn vid upphandling av läkemedel, och följa upp att kraven efterlevs. Läkemedelsöversyn behövs så att medicinering blir rätt i kombination med andra insatser, och följs upp över tid för patienter. Det minskar inte bara överanvändandet av läkemedel utan bidrar också till att vården bättre kan möta individens behov.

Allt för länge har Region Halland stått utan adekvat destruktionsanläggning för lustgas. Att nå en lösning för att minska utsläppen av dessa gaser ska prioriteras.

Det tidigare beslutade målet att Region Halland ska använda samhällsutmaningarna som drivkraft för innovationer innebär både att regionen ska

verka för minskad miljö och klimatpåverkan genom tillväxtprogrammet och i kraft av att vara kund. En utmaning som blir allt tydligare på flera håll i länet är vattenbristen och arbetet på forskningsstationen i Tiraholm behöver fortsätta.

Region Halland kan också upplåta plats och ge möjligheter för företag att testa nya tjänster och produkter för att möta klimatutmaningarna, och om de visar sig vara bra sedan upphandla så att nya bättre tjänster och produkter används i regionens verksamheter och fastighetsutveckling. Klimat och miljö ska vara en del av forskning- och utveckling på hälso- och sjukvårdsområdet.

Indikatorer

- Vattenförbrukning i våra egna lokaler, kbm/kvm U60471
- Energianvändning i våra egna verksamhetslokaler kWh/kvm U60495
- Egenproducerad förnybar energi
- Ekologiska livsmedel i regionens verksamhet, andel (%) U07514
- Klimatpåverkan från de 20 vanligaste engångsprodukterna
- Skyddad natur totalt, andel (%) N85054
- Antal upphandlingar som lett till hållbar innovation
- Ekologiskt odlad åkermark, andel (%) N00403
- Kollektivtrafikens marknadsandel av motoriserade persontransporter
- Genomsnittlig körsträcka med personbil, mil/inv U0791
- Miljöbilar, andel av totalt antal bilar i det geografiska området, (%) N07400
- Andel bilar i regionens egen verksamhet som är fullelektriska eller som drivs huvudsakligen med förnybara drivmedel
- Utsläpp till luft av växthusgaser totalt, ton CO₂-ekv/inv N00401
- Antal flygresor som bekostas av Region Halland

4. Kompetens för framtiden

Mål

- Rätt kompetens på rätt plats i tid
- Möjlighet att rekrytera och attrahera den kompetens som behövs
- Goda karriärs- och utvecklingsmöjligheter i en innovativ miljö
- Ett sunt och hållbart arbetsliv
- Ett gott ledar- och medarbetarskap med utgångspunkt i vår värdegrund

Sjukvårdens viktigaste resurs är personalen. Region Hallands personal gör ett fantastiskt arbete, präglat av engagemang, yrkeskunnande och glädje. I flera fall måste personalen göra stora arbetsinsatser för att kompensera de brister som finns i verksamheten när det gäller arbetsmiljön. Det har under pandemin blivit allt tydligare vilken roll Region Hallands personal spelar för ett starkt och hållbart samhälle, de är välfärdens hjältar. Det är på tiden att arbetet tas på än större allvar och att de får den arbetsmiljö de förtjänar och som behövs för att de ska kunna utföra sitt livsviktiga uppdrag.

Region Halland ska vara en attraktiv arbetsgivare som skapar möjligheter för medarbetare att hela tiden växa och utvecklas. Då krävs delaktighet i en kreativ och medskapande arbetsmiljö där idéer tas tillvara. Region Halland ska stimulera medarbetare att utveckla sin kompetens och ge dem möjlighet att byta mellan olika arbetsplatser och verksamheter. Regionen ska med andra ord bli Sveriges bästa arbetsgivare.

För att skapa goda resultat och nå målet för Region Halland som en tydlig och attraktiv arbetsgivare är det viktigt att tydliggöra och implementera förväntningar på all personal. Chefer har en nyckelroll som företrädare för Region Halland som arbetsgivare med ansvar för verksamhet, personal och ekonomi. Chefsuppdraget består av två tydliga delar, att styra och leda med fokus på resultat och att engagera och motivera medarbetare. Att tillsammans med medarbetare kunna förverkliga mål och visioner inom givna ramar kräver ett gott ledarskap.

Lönegapet mellan män och kvinnor är störst bland hallänningarna i jämförelse med övriga riket. Kvinnor arbetar även deltid i högre utsträckning än män. Detta får konsekvenser för hälsa och pension. Som en av Hallands största arbetsgivare med en majoritet kvinnor bland de anställda har Region Halland ett ansvar för att öka förutsättningarna för heltidsarbete och ett jämlikt arbetsliv. En god och hälsofrämjande arbetsmiljö är en förutsättning för att vara en bra arbetsgivare. I dag finns det ofta för lite tid till återhämtning, det ska vara självklart att orka arbeta heltid. Det gammalmodiga systemet med karensdagar uppmanar personal att arbeta trots sjukdom eller symptom. För att skydda personal och patienter mot smittor ska karensavsdraget tas bort.

Region Halland måste kunna erbjuda de anställda ett hållbart arbetsliv och ta tillvara på människor och dess kompetenser på bästa sätt. Region Halland ska prioritera att rekrytera personal på tillsvidareanställning framför att hyra in personal. Pandemin har inneburit att andelen hyrpersonal ökat. I spåren av detta krävs ytterligare satsningar för att kunna halvera kostnaderna. På sikt ska verksamheten vara oberoende av hyrpersonal. I dagsläget skenar användandet av hyrpersonal vilket även gör att kostnaderna ökar stort. Det ska inte heller glömmas att det har en negativ påverkan på kvaliteten.

Utvecklingen inom sjukvården går idag mycket fort samtidigt som det kan vara svårt att rekrytera medarbetare med adekvat utbildning. Därför bör Region Halland bygga upp ett Kompetenscentrum på Hallands sjukhus för att enklare kunna kompetensutveckla regionens personal med fokus på undersköterskor. Det är ett steg regionen ska ta för att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare och ska påbörjas snarast. Kompetensutveckling behövs också för att bättre ta hand om både barn och vuxna med ovanliga diagnoser som rör flera olika specialområden både inom somatik och psykiatri, där det finns beprövad erfarenhet i andra regioner. En plan ska skyndsamt tas fram.

Region Halland ska även ta ett större ansvar för att inkludera de grupper som står långt ifrån arbetsmarknaden. En personalstyrka som speglar befolkningen breddar kompetensen. Verksamheten ska vara en öppen arbetsplats med rum för personer med olika bakgrund och erfarenheter, oavsett om man har en funktionsvariation eller ej. Alla ska kunna vara med och bidra till Hallands utveckling.

Visionen i den Regionala utvecklingsstrategin är: "I Halland har vi likvärdiga och goda uppväxtvillkor, ett utvecklande arbetsliv i balans, en god och jämlik folkhälsa och ett åldrande med livskvalitet, hur och var i Halland vi än väljer att leva våra liv. Det liv som levs här bidrar till att ge kommande generationer fortsatt möjlighet till ett gott liv". För att nå dit behöver Region Halland prioritera sitt arbete för att bli Sveriges bästa offentliga arbetsgivare. Personalens villkor är avgörande för att nå målet Halland bästa livsplatsen – för alla.

Indikatorer

- Andel anställda i Region Halland som arbetar heltid
- Kostnaden för inhyrd personal ska minska
- Sjukfrånvaro hos Region Hallands anställda, mätt i rullande 12-månadersperiod
- Lång- resp kortidsfrånvaro
- Region Hallands externa personalomsättning ska minska (%)

5. Ekonomi

Ekonomiska förutsättningar

Den globala och svenska tillväxten förblir svag under 2024, men det förväntas att nedgången i konjunkturen når sin botten i år. En fortsatt nedåtgående trend förutses för inflationen globalt och man räknar med att centralbankerna av detta skäl kommer kunna sänka styrräntan ytterligare i år. Det är ändå viktigt att poängtera att ränteförändringar tar tid innan full effekt uppnås i ekonomin.

Den svaga tillväxten på global nivå lämnar tydliga avtryck i Sverige där konsekvenserna blir kännbara på flera fronter. Trots prognoser om att bankerna sänker styrräntan i år och att inflationen i Sverige under det andra halvåret sjunker under inflationsmålet på två procent bedöms det dröja till 2025 innan svensk BNP-tillväxt tar ordentlig fart och återhämtningen blir märkbar. Nuvarande regering visar oförmåga att ta fram reformer för att stimulera arbetsmarknaden, vilket kommer sätta sin prägel på arbetsmarknaden där sysselsättningsgraden dämpas av den låga tillväxten. Den svaga sysselsättningen medför en ovanligt liten uppgång av lönesumman. Det resulterar i att ökningen av skatteunderlaget 2024 blir den lägsta sedan 2010 (undantaget pandemiåret 2020). En återhämtning för andelen sysselsatta beräknas ske först 2025 som följs av en återhämtning av skatteunderlaget i linje med det historiska utfallet.

Svagare tillväxt att vänta

Under finanskrisen drabbades industriintensiva regioner hårt som en följd av försvagade exportmarknader. Storstadsregionerna och dess grannlän, däribland Halland, kunde parera krisen genom en stark inhemsk konsumtion. Nuvarande lågkonjunktur har däremot präglats av höga räntor, hög inflation och minskat bostadsbyggande. Halland är en inflyttningsregion och utifrån ett näringslivsperspektiv blir regionen hårt påverkad av inbromsningen inom byggsektorn. Handel och turism är andra viktiga branscher för Halland, som riskerar att drabbas hårt av minskad konsumtion. När vi ser till hur många som har arbetsgivare i Halland, det vill säga den sysselsatta dagbefolkningen, syns en tydlig inbromsning och Halland är ett av de län som har lägst jobbtillväxt den senaste perioden.

Förmildrande omständigheter är att länet fortsatt har en hög sysselsättning och att invånarna i regionen har bland de högsta lönerna i Sverige. Vi ska även komma ihåg att, även om arbetslösheten har ökat successivt under de senaste månaderna, så ligger den fortsatt på historiskt låga nivåer.

Landets regioner behöver långsiktiga planeringsförutsättningar och statens finansiering av välfärden behöver stödja detta. Detta är nödvändigt för att få en hållbar välfärd i hela landet. Nuvarande regering har visat ovanligt lite förståelse för

den utmaning som regionerna idag står mitt upp i. Hög inflation, minskad tillväxt och stora omvärldshändelser som påverkar direkt har bidragit till stora kostnadsökningar för regionen.

Utöver inbromsningen i ekonomin syns en annan nationell trend som i hög utsträckning påverkar utvecklingen i regionen. Under 2023 upplevde landet den lägsta folkökningen på 22 år. Halland såg den lägsta befolkningstillväxten sedan 1996, vilket kan härledas till minskat barnafödande och ett minskat flyttningsöverskott. Framöver prognostiseras befolkningstillväxten fortsatt ligga på lägre nivåer än tidigare, vilket påverkar såväl näringslivets utveckling som skattekraften i regionen. Ur ett jämförande perspektiv fortsätter Halland alltjämt vara en av landets mest växande regioner.

Region Halland har byggt upp goda ekonomiska förutsättningar. I osäkra tider är en hållbar ekonomi i balans avgörande för att ge regionen handlingsutrymme och förmåga att hantera utmaningar, såväl plötsliga som förväntade. Att agera ansvarsfullt här med dagens utmaningar och för att säkra framtida behov, där lokalförsörjningen och behovet av nyinvesteringar i regionens fastighetsbestånd är en av hälso- och sjukvårdens stora framtidsfrågor.

Budget 2025 med ekonomisk plan 2026–2029

Resultatbudget					
Resultatbudget, mnkr	<i>Budget 2025</i>	<i>Plan 2026</i>	<i>Plan 2027</i>	<i>Plan 2028</i>	<i>Plan 2029</i>
Verksamhetens intäkter	2 348	2 395	2 443	2 492	2 541
Verksamhetens kostnader	-15 984	-16 303	-16 793	-17 312	-17 917
Avskrivningar	-509	-544	-558	-590	-590
Verksamhetens nettokostnader	-14 146	-14 452	-14 909	-15 412	-15 966
Skatteintäkter	10 961	11 411	11 872	12 358	12 865
Generella statsbidrag och utjämning	1 654	1 668	1 672	1 679	1 693
Statsbidrag läkemedel	1 304	1 316	1 341	1 366	1 391
Övrigt	327	100	100	100	100
Verksamhetens resultat	100	43	76	92	84
Finansiella intäkter	160	160	160	160	160
Finansiella kostnader	-244	-156	-175	-195	-202
Resultatbudget efter finansiella poster	16	47	61	57	41

I tabellen redovisas budget 2025 med ekonomisk plan för 2026–2029

Ett riktmärke för god ekonomisk hushållning är att över tid ha ett resultat på minst 2 procent av skatter och generella statsbidrag, vilket för Region Halland motsvarar cirka 250 mnkr. Utifrån de ekonomiska planeringsförutsättningar som visas i tabellen

ovan, samt de finansiella målen grundade i att över tid ha en hållbar ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning, kräver att framtida ambitionsökningar avvägs noga. På grund av yttre faktorer som regionen inte kan påverka, kan parametrar som skatteintäkter, statsbidrag och pensionsinbetalningar variera årligen. Därför bör det årliga överskottet utvärderas över en flerårsperiod och baseras på ett genomsnitt. Fokus behöver vara att återställa obalanser i verksamheten samt skapa möjlighet för kommande ändamålsenliga lokaler. Trots det måste även fokus vara på att behålla och rekrytera personal till regionens verksamheter.

En sammanställning av prioriteringar och kommande utvecklingsbehov finns bilaga 1

Investeringar

Region Hallands årliga investeringsnivå behöver tydligt redovisas och värderas tillsammans med de förväntade konsekvenser investeringarna beräknas få på driftbudgeten. Investeringsplanen måste dessutom bedömas och prioriteras utifrån ett finansieringsperspektiv över tid, samt även vilken genomförandekapacitet som finns i regionen. Positiva resultat bidrar till att självfinansiera regionens investeringar. Tillsammans med årets avskrivningar utgör resultatet förenklat regionens kassaflöde som kan användas till att finansiera investeringar. För Region Halland bedöms att det årliga överskottet minst behöver motsvara 2 procent av skatteintäkter samt generella statsbidrag och utjämning för att bidra till en långsiktigt hållbar ekonomisk utveckling och för att finansiera kommande fastighetsinvesteringar.

Det finns stora investeringsbehov i regionens sjukhusfastigheter som behöver omhändertas och lokalförsörjningen är en av hälso- och sjukvårdens stora framtidsfrågor. Regionen har under våren 2024 färdigställt lokalförsörjningsplaner för sjukhusområdena i Halmstad, Varberg och Kungsbacka. I planerna prioriteras både fastighetstekniska behov och verksamhetsbehov långsiktigt tillsammans för att minska risken och osäkerheten kring stora investeringsbehov.

Det ekonomiska utgångsläget för att kunna genomföra lokalförsörjningsplanerna är bra, regionen har idag ingen låneskuld och står sig ekonomiskt förhållandevis starkt i relation till övriga regioner. I en jämförelse av ett antal finansiella nyckeltal, som sammantaget visar den ekonomiska styrkan i landets regioner, tillhör Region Halland den bästa tredjedelen av alla regioner. Denna ekonomiska situation har uppnåtts genom ett långsiktigt ansvarstagande och en medveten hushållning av resurser. Men Region Halland har också förhållandevis låga investeringsutgifter per invånare jämfört med många övriga regioner, vilket sannolikt kan förklaras av att större investeringar i sjukhusfastigheterna skjutits på framtiden och att vi därför ligger efter en del andra regioner på området. I dagsläget är Halland dessutom en av de regioner som ligger lägst när det gäller verksamhetsyta per invånare.

Totalt omfattar investeringsprogrammet utifrån lokalförsörjningsplanerna för de tre sjukhusområdena drygt 20 mdkr räknat i 2024 års prisnivå, fördelat över perioden

2025-2050. Kalkylen utgår från beräknad yta tillsammans kvadratmeterpriser för olika typer av lokaler. Regionen kommer ha en hög grad av egenfinansiering för investeringsprogrammet men eget kapital kommer på sikt behöva kompletteras med extern upplåning.

Investeringsplan 2025–2029 specificeras i bilaga 2.

Region Hallands definition av god ekonomisk hushållning

Regionstyrelsen antog ”Riktlinjer för god ekonomisk hushållning” i Region Halland den 20 november 2019 § 195. I Region Halland arbetar med tillitsbaserad styrning och ledning som utgår ifrån kvaliteten i leveransen till invånaren. En tillitsbaserad styrning är en styrning som skapar långsiktighet och utrymme för effektivisering, utveckling och förnyelse. Genom att ge stort ansvar och visa tillit till nämnderna sätts fokus på verksamhetens syfte och medborgarens behov, där varje beslutsnivå aktivt verkar för att stimulera samverkan och helhetsperspektiv och där förtroendet för professionernas verksamhetsnära kunskap och erfarenhet ansvarar för att skattemedel hanteras på bästa möjliga sätt inom givna ramar.

God ekonomisk hushållning innebär enligt Kommunallagen att såväl Region Hallands finansiella som verksamhetsmässiga mål uppnås. Det betyder även att verksamheten bedrivs långsiktigt, ändamålsenligt och effektivt samt sker i enlighet med lagar, regler och etablerade normer. Ekonomisk hushållning kan ses i två dimensioner, att hushålla i tiden och över tiden. På kort sikt måste ekonomiska resurser vägas mot verksamhet, över tid handlar det mer om att ställa verksamheternas behov idag i relation till verksamheternas behov på längre sikt. Utgångspunkten är att varje generation ska bära sina egna kostnader.

Utöver verksamhetens fokusområden innehåller Mål och budgetdokument också finansiella mål som är av betydelse för god ekonomisk hushållning. För att åstadkomma ett samband mellan resursåtgång och verksamhetsresultat krävs bland annat en utvecklad planering med framförhållning och handlingsberedskap. I utvärderingen av god ekonomisk hushållning beaktas både utfallet för verksamhetens fokusområden och de finansiella målen. För att upprätthålla en stark och hållbar ekonomi samt goda verksamhetsresultat, behöver Region Halland fortsätta hålla i kostnadsutvecklingstakten så att den över tid inte överstiger ökningen av skatter och statsbidrag.

Från och med 1 januari 2024 kan regionen reservera medel i en resultatreserv, RER, i syfte att uppnå en ekonomisk hushållning. Regionfullmäktige bör under 2025 anta riktlinjer för resultatreserven.

Finansiella mål

Följande tre indikatorer är definierade med finansiella mål för att uppnå en hållbar ekonomi i balans och god ekonomisk hushållning. För att åstadkomma en långsiktighet behöver målvärden utvärderas över tid och inte isoleras för varje budgetår.

Resultat i förhållande till summan av skatteintäkter samt statsbidrag och utjämning

En generell praxis som Sveriges kommuner och regioner (SKR) använder sig av är att detta resultatmått bör uppgå till minst två procent över tid, främst för att finansiera investeringar. För Region Halland skulle det innebära en genomsnittlig resultatnivå på cirka 250 mnkr.

Resultat							
	Utfall 2019	Utfall 2020	Utfall 2021	Utfall 2022	Utfall 2023	Budget 2024	Budget 2025
Procent	2,8%	7,5%	12,5%	7,9%	2,0%	-5,3%	0,1%
Årets resultat (mnkr)	273	766	1 304	876	260	-641	16

I tabellen redovisas utfallet av resultatnivån i procent och årets resultat i mnkr för perioden 2019–2023 med prognos 2024–2025.

Självfinansieringsgraden av investeringarna

Denna indikator beskriver hur stor andel av Region Hallands investeringar som finansieras av det egna kassaflödet. Resultatet rensat för avskrivningskostnader sätts i relation till totala investeringar. Den långsiktiga målsättningen bör vara att självfinansieringsgraden ska uppgå till minst 100 procent

Självfinansieringsgraden							
	2019	2020	2021	2022	2023	Budget 2024	Budget 2025
Procent	105%	198%	216%	232%	67%	-18%	53%
Investeringar (mnkr)	393	580	753	704	748	983	992

I tabellen redovisas självfinansieringsgraden i procent sett till den totala investeringsbudgeten för perioden 2019–2023 med prognos 2024–2025.

Soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser

Soliditeten är ett mått på den långsiktiga finansiella styrkan och visar hur stor del av tillgångarna som finansierats med eget kapital. Ju högre procenttal, desto starkare finansiell styrka. En rimlig målsättning gällande Region Hallands soliditet är att den, inkluderat hela pensionsåtagandet, ska vara positiv och inte minska över tid.

Soliditeten						
2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
-4,9%	5,7%	16,0%	24,7%	21,9%	Bibehålla en positiv utveckling	Bibehålla en positiv utveckling

I tabellen redovisas utfallet av soliditeten inklusive ansvarsförbindelsen för pensionsförpliktelser i procent för 2019–2023 med prognos 2024 och 2025.

Känslighetsanalys

Nedan visas den ungefärliga ekonomiska effekten av olika förändringar budgeten:

	Effekt (mnkr)
Skatteuttag 10 öre	+/- 88 mnkr
LPIK 0,5 procent	+/- 51 mnkr
Indexuppräknig verksamhetens utvecklingsbehov 0,5 procent	+/- 51 mnkr
Effektivisering 0,5 procent	+/- 51 mnkr

Riktade statsbidrag

De riktade statsbidragen inom hälso- och sjukvård är i de flesta fall knutna till en nationell överenskommelse som tecknas mellan staten och Sveriges Kommuner och Regioner (SKR). Dessa överenskommelser fokuserar på identifierade områden som är viktiga för utvecklingen av den samlade hälso- och sjukvården i Sverige.

Varje överenskommelse beslutas separat av regeringen, oftast i december för det kommande året. I överenskommelserna, som kan vara ett- eller fleråriga, regleras de insatser som regionerna behöver utföra för att erhålla statsbidragen samt hur insatserna ska återredovisas. Hanteringen av riktade statsbidrag genom nationella överenskommelser är en viktig komponent i den tillitsbaserade verksamhets- och ekonomistyrningen i Region Halland.

Statsbidragen budgeteras centralt och utgör en del av den samlade finansieringen för att utveckla hela Region Hallands hälso- och sjukvårdssystem utifrån intentionerna i överenskommelserna. På kostnadssidan nyttjas större delen av medlen till utvecklingsinsatser i ordinarie verksamheter, främst via ordinarie budgetanslag där årlig uppräknig för verksamhetsutveckling ingår.

Som komplement finns ett centralt budgetanslag för utvecklingsmedel, där beslut fattas på delegation om specifika utvecklingsprojekt i syfte att säkerställa uppfyllelse av kraven i överenskommelserna och därmed hemtagning av statsbidragen. Denna hantering, med en tydlig intern process samt frekventa dialoger på både politisk- och tjänsteledningsnivå, skapar förutsättningar för en tillitsfull styrning och utveckling av den halländska hälso- och sjukvården i linje med de nationella överenskommelserna.

Politiska ställningstaganden krävs när det gäller beslut om utvecklingsprojekt kopplade till riktade statsbidrag.

Nämndernas budgetramar

Nämndernas budgetramar har enligt Region Hallands budgetmodell¹ en uppräknings utifrån prisökning och löner, befolkning och demografi, verksamhetsutveckling, ökad vårdtyngd och medicinskteknisk utveckling.

Nämndernas ramar innefattar även finansiering för att uppfylla regeringens krav inom beslutade överenskommelser för riktade statsbidrag. Som komplement till ramarna finns ett centralt anslag för tillkommande merkostnader utöver det som redan är finansierat för verksamhetsutveckling i ordinarie budget för att uppnå Region Hallands långsiktiga strategier.²

I nämndernas budgetramar är det också inräknat ett generellt effektiviseringskrav. För att motverka suboptimeringar gällande såväl utveckling som effektivisering i framför allt hälso- och sjukvårdssystemet är samverkan i olika former viktig, både internt och externt. På barn- och ungdomspsykiatri samt ungdomsmottagningarna har vi lyft bort effektiviseringskraven.

I tabellen nedan redovisas en sammanställning på fördelningen av budget till nämnderna.

Se bilaga 1

Fördelning av budget till nämnder					
Ökning per år, mnkr	2025	2026	2027	2028	2029
Regiongemensamma kostnader	387	220	155	139	159
Regionstyrelsen Hälso- och sjukvård	4 018	4 243	4 450	4 667	4 892
RH Fastighetsförvaltning	39	70	106	143	160
Regionstyrelsen	768	756	766	749	755
Revision	6	6	6	6	6
Driftnämnd Hallands Sjukhus	5 742	5 888	6 065	6 247	6 436
Driftnämnd Ambulans Diagnostik och Hälsa	1 202	1 221	1 251	1 282	1 313
Driftnämnd Psykiatri	958	974	1 000	1 026	1 052
Driftnämnd Närsjukvård	119	121	125	128	131
Driftnämnd Kultur och skola	202	207	211	217	222

¹ Gällande från och med budgetår 2020.

² Det centrala anslaget benämns som utvecklingsmedel och ska användas till insatser för att höja en förmåga eller kompetens som saknas alternativt behöver höjas inom verksamheten. Medel som efterfrågas för insatsen ska användas under en avgränsad period.

Fördelning av budget till nämnder					
Driftnämnd Hallandstrafiken	615	655	682	714	742
Patientnämnd	1	1	1	1	1
Gemensam nämnd Hemsjukvård och hjälpmedel	89	90	92	94	96
Summa	14 146	14 452	14 909	15 412	15 966

Egenavgifter

Skattesats

Region Hallands utdebitering av skatt 2025 är oförändrad och uppgår till 11,40 procent.

Taxeförändring

Budgeten medger Hallandstrafiken en genomsnittlig taxeförändring för kollektivtrafiken upp till 4,5 procent.

Tandvård- och läkemedelsförmånsverket (TLV) ger varje år ut en referensprislista avseende tandvårdstaxa. Referensprislistans totala förändring används som riktmärke när tandvårdstaxan föreslås.

Se bilaga 4

Patientavgifter

Beräkning av årliga belopp för högkostnadsskydd för vård görs i enlighet med 17 kap. 2§ och 6§ Hälso- och sjukvårdslagen (2017:30). Region Halland har beslutat om principen att följa högsta angivna nivå. En uppräknig enligt tidigare fastställda principer sker för Hälsovård och intyg (kallat "gula taxan"), egenavgifter för sjukresor och övriga egenavgifter.

Region Halland har sett över regelverket för att avgifter för uteblivet besök inom hälso- och sjukvården ska bli enhetligt. Syftet med avgiften är att minska antalet uteblivna och sent inställda besök och därigenom skapa bättre förutsättningar för att effektivisera planeringen och sänka kostnaderna för vården. Under 2023 infördes dubbla uteblivna patientavgifter, detta beslut behöver följas upp och utvärderas.

Se bilaga 7

En redogörelse för koncernföretagets ekonomi i budgeten

Teater Halland AB med säte i Varbergs kommun är ett av Region Halland helägt aktiebolag. Teater Halland ska spela för barn, unga och vuxna i hela Halland och vara en resurs för såväl skolor som föreningar och andra aktörer.

För budgetåret 2025 omsätter bolaget cirka 38 miljoner kronor. Ungefär 85 procent av intäkterna utgörs av regionala och statliga medel. Resterande intäkter är till största del från Hallands kommuner.

Den största kostnaden i budgeten är lönekostnader samt kostnader för inhyrd personal och uppgår till cirka 17 miljoner kronor.

Bolaget hyr teaterlokaler och får ett bidrag från Varbergs kommun som täcker kostnaderna. Tillgångarna i bolaget är inventarier i lokalen och verksamheten. Bolaget har inga lån.